

YARGITAY KARARLARI IŞIĞINDA İCRA TAKİBİNDEN FERAGAT

In the Light of Yargıtay Decisions Waiver of Execution Proceedings

Aziz Serkan ARSLAN*

Öz

Alacaklının, yükümlülüklerini kendi iradesiyle yerine getirmeyen borçlusuna karşı devletin yetkili mercileri aracılığı ile alacak hakkına kavuşmasını konu edinen, icra hukukunda sıklıkla karşılaşılan hususlardan biri de icra takibinden feragattir. Takipten feragat imkânı maddî hukuktaki irade serbestisinin ve tasarruf yetkisinin icra hukukundaki görünümlerinden biridir. Buna göre, alacaklı icra takibinin her aşamasında alacağından ve buna kavuşmak amacıyla başlatmış olduğu takipten feragat edebilecektir. Alacaklının icra takibinden feragati, davadan feragatten farklı olarak, beyanda aksi belirtilmemişse hakkın özünden de feragat edildiği şeklinde yorumlanmaz. Alacaklı takipten feragat etmiş olsa dahi, beyanda açıkça alacak hakkından feragat ettiğini belirtmediği sürece borçluya karşı daha sonra aynı alacak için takip yapabilecektir. Yargıtay kararlarında alacaklının icra takibinden feragat etmesine kural olarak izin verilmekle birlikte

* Doç. Dr., Kırıkkale Üniversitesi Hukuk Fakültesi Medeni Usul İcra İflâs Hukuku Anabilim Dalı, azizserkanarслан@hotmail.com, ORCID ID: 0000-0001-7703-3044.

Makale Gönderim Tarihi/Received: 03.09.2024.

Makale Kabul Tarihi/Accepted: 19.11.2024.

Atıf/Citation: Arslan, Aziz Serkan. "Yargıtay Kararları Işığında İcra Takibinden Feragat." *ASBÜ Hukuk Fakültesi Dergisi* 6, no. 2 (2024): 1369-1400.

"Bu eser, Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License ile lisanslanmıştır. / This work is licensed under Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License."

takipten feragat hakkının takip esnasında kullanılmasına ilişkin farklı kararlara ve sınırlamalara rastlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: İcra Takibi, Feragat, Haciz, Tasarruf İlkesi, Alacaklı.

Abstract

One of the frequently encountered issues in the enforcement law, which deals with the creditor's obtaining the right of receivable through the competent authorities of the state against the debtor who does not fulfil his obligations voluntarily, is the waiver of enforcement proceedings. The possibility of waiver of enforcement proceedings is one of the manifestations of the freedom of will and the power of disposition in civil law in the enforcement law. Accordingly, the creditor may waive his/her receivable at every stage of the enforcement proceedings and the proceedings initiated in order to obtain it. Unlike the waiver of the lawsuit, the creditor's waiver of the enforcement proceedings shall not be interpreted as a waiver of the essence of the right, unless otherwise stated in the declaration. Even if the creditor has waived the enforcement proceedings, the creditor will be able to pursue the same receivable against the debtor for the same receivable later, unless the declaration does not explicitly state that the creditor has waived the right to the receivable. In the decisions of the Court of Cassation, although the creditor is allowed to waive the enforcement proceedings as a rule, different decisions and limitations are encountered regarding the use of the right to waive the enforcement proceedings during the enforcement proceedings.

Keywords: Execution Proceedings, Waiver, Foreclosure, Principle of Parties Control, Creditor.

GİRİŞ

Alacaklının alacak hakkını devlet yardımı ile alabilmek amacıyla başlatmış olduğu icra takibinden feragat etmesi konusu uygulamada yaygın olarak kullanılan fakat sıklıkla problem yaşanan konulardan biridir. Bunun en önemli nedenlerinden biri feragat kurumunun maddi hukuku ilgilendirdiği kadar usul hukukunu ve icra hukukunu da ilgilendirmesi ancak sonuçları bakımından bazı farklılıkların bulunmasıdır. Kısaca bir hakkın hukukî işlem ile tamamen veya kısmen nihaî olarak sona erdirilmesi şeklinde tanımlanan feragat kavramının icra

hukukundaki mahiyetine ilişkin, uygulayıcı konumda bulunan icra dairelerine ve icra mahkemelerine yol gösterebilecek kaynak sayısı son derece sınırlıdır. İcra takibinden feragat edilmesine ilişkin İİK'da açık bir hüküm bulunmaması nedeniyle bu konuda en önemli dayanak noktası HMK hükümleri ve Yargıtay kararlarıdır. Yargıtay vermiş olduğu kararlarda icra takibinden feragat edilmesine belli koşullar altında olanak sağlamakla birlikte bu koşullara ilişkin olarak HMK hükümlerine atıfta bulunmaktadır.

Alacağına kavuşmak için icra takibi başlatan alacaklı maddî hukuktaki irade serbestisine ve tasarruf yetkisine kural olarak icra hukukunda da sahiptir. İcra takibinin her aşamasında alacaklı alacağından ve buna kavuşmak amacıyla başlatmış olduğu takipten feragat edebilecektir. İcra takibinden feragat kurumunun HMK'da düzenlenen davadan feragat kurumundan en önemli farkı, alacaklı tarafından feragat beyanı her ne kadar tek taraflı ve borçlu tarafından kabulü zorunlu olmayan bir irade beyanı şeklinde icra dairesine sunulmuş olsa dahi beyanda aksi belirtilmemişse, hakkın özünden de feragat edildiği anlamına gelmemesidir. Dolayısıyla alacaklı açıkça esas alacağına ilişkin taleplerinden de feragat ettiğini icra dairesine beyan etmemiş ise takibin sonlandırılmasından sonra aynı alacağına dayalı olarak yeniden takip yapabilecektir.

Çalışmamızda öncelikle feragate ilişkin genel bilgiler verildikten sonra HMK ve diğer mevzuat hükümleri ışığında icra takibinden feragatin niteliği, özellikleri ve koşulları irdelenecektir. Son olarak Yargıtay'ın güncel kararları göz önünde bulundurularak takipten feragatin sonuçları üzerinde durulacaktır.

I. GENEL OLARAK

Borçlunun yükümlülüklerini kendi iradesiyle yerine getirmemesi halinde onu buna zorlayarak alacaklının alacak hakkına kavuşmasını konu edinen icra hukukunun en önemli kaynağı ülkemizde 1932 senesinde yürürlüğe giren 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunudur.¹

---

¹ Hakan Pekcanitez ve diğerleri, *İcra ve İflâs Hukuku* (İstanbul: Onikilevha Yayıncılık, 2022), 34ff.; Baki Kuru, *İcra ve İflâs Hukuku El Kitabı* (Ankara: Adalet Yayınevi, 2013), 67ff.; M. Kâmil Yıldırım ve Nevhis Deren Yıldırım, *İcra ve İflâs Hukuku* (İstanbul: Beta Yayıncılık, 2021), 17; Ramazan Arslan ve diğerleri, *İcra ve İflâs Hukuku* (Ankara: Yetkin Yayınları, 2022), 47ff.; L. Şanal Görgün,

İcra ve İflas Kanununda bir konu ile ilgili hüküm bulunmaması halinde kanunun pek çok maddesinde Hukuk Muhakemeleri Kanununa atıf yapılmıştır. Bu bağlamda Yargıtay da önüne gelen dosyadaki uyuşmazlığa ilişkin İİK'da düzenleyici hüküm bulunmadığı takdirde HMK hükümlerine başvurarak sorunu gidermektedir.²

İcra ve İflas Kanununda açıkça yasal düzenleme olmayan durumlardan biri de icra takibinden feragat konusudur. Gündelik dilde 'vazgeçme' şeklinde de kullanılan feragat kavramı sözlükte kendi isteğiyle vazgeçme, el çekme şeklinde tarif edilmektedir.³ Esasen maddi hukuk kaynaklı olan ve bir hakkın hukukî işlem ile tamamen veya kısmen nihaî olarak sona erdirilmesi şeklinde tanımlanan feragat kavramı, medeni yargılama hukukunda genel olarak davadan feragat kurumunu düzenleyen HMK m.307 ile m.312 arasında ele alınmıştır.⁴ Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 'Davaya son veren taraf işlemleri' bölümünde 'Davadan feragat' başlıklı 307. madde hükmünde feragat, davacının, talep sonucundan kısmen veya tamamen vazgeçmesi olarak düzenlenmiştir.

Feragat usul hukukunu olduğu kadar maddi hukuku da ilgilendiren bir kurumdur. Maddî hukukta taraflar, hukuk düzeninin çizdiği sınırlar içerisinde irade özgürlüğüne sahiptir (TBK m.26). Hak sahibi, kanunun kendisine tanıdığı

Levent Börü ve Mehmet Kodakoğlu, *İcra ve İflâs Hukuku* (Ankara: Yetkin Yayınları, 2022), 65; Murat Atalı, İbrahim Ermenek ve Ersin Erdoğan, *İcra ve İflâs Hukuku* (Ankara: Yetkin Yayınları, 2023), 22ff.; Necmeddin Berkin, *Tatbikatçılara İcra Hukuku Rehberi* (İstanbul: Filiz Kitabevi, 1980), 24; Bilge Umar, *İcra ve İflâs Hukukunun Tarihî Gelişmesi ve Teorisi* (İzmir: Ege Üniversitesi İktisadi ve Ticari Bilimler Fakültesi Yayınları, 1973), 32.

² İcra ve İflas takipleri sırasında çeşitli davalar ve diğer hukuki çareler söz konusu olmaktadır. Bunlar hakkında öncelikle İcra ve İflas Kanunu hükümleri uygulanmakla birlikte, Kanunda açık hüküm bulunmayan hallerde İcra ve İflas takiplerinin niteliğine uygun düştüğü oranda HMK hükümleri de uygulanır. Bkz. Ejder Yılmaz, "Hukuk Muhakemeleri Kanunu Hükümlerinin İcra İflas Uyuşmazlıklarında Uygulanabilirliği," iç. Prof. Dr. Ramazan Arslan'a Armağan Cilt 2, (Ankara: Yetkin Yayınları, 2015), 1846; Sabri Şakir Ansay, *Hukuk Yargılama Usûlleri* (Ankara: Ankara Üniversitesi Yayınları, 1960), 1; İlhan E. Postacıoğlu ve Sümer Altay, *İcra Hukuku Esasları* (İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2010), 19; Pekcanitez ve diğerleri, *İcra ve İflâs Hukuku*, 24.

³ Ejder Yılmaz, *Hukuk Sözlüğü* (Ankara: Yetkin Yayınları, 2011), 423; *Türkçe Sözlük*, 10. Baskı (Ankara: Türk Dil Kurumu, 2005), 689.

⁴ Leyla Akyol Aslan, *Medenî Usul Hukukunda Davadan Feragat* (Ankara: Yetkin Yayınları, 2011), 14ff.

hak üzerinde, yine hukuk düzeninin çizdiği sınırlar içerisinde dilediği gibi tasarrufta bulunma hakkına sahiptir. Bu tasarruf serbestisinin görünümünden biri de kişinin hukuk düzenince kendisine sunulan bir haktan feragat etmesidir (Örn. TBK m.125, TMK m.528, 573 vd). Bu bağlamda maddi hukuk kaynaklı alacak hakkı, icra takibine konu edildiğinde alacaklı maddî hukuktaki irade özgürlüğüne ve tasarruf yetkisine kural olarak icra hukukunda da sahiptir.⁵ Bu irade serbestisinin ve tasarruf yetkisinin gereği olarak, alacaklı alacağının tamamı veya bir kısmı için borçluya karşı icra takibi başlatabilir. Alacaklı takibin başlatılmasında olduğu gibi takibin yürütülmesi ve sona erdirilmesi bakımından da tasarruf yetkisine sahiptir. Dolayısıyla alacaklı icra takibinin her aşamasında borcun haricen ödenmesi veya borçlu ile anlaşma yapılması gibi nedenler ile alacağından ve buna kavuşmak amacıyla başlatmış olduğu takipten feragat edebilecektir.⁶ İcra hukukunda geçerli olan tasarruf ilkesinin yanı sıra alacaklının icra takibini geri alması hâlinde aciz vesikasının sicilden terkin edileceğine ilişkin İİK m.143'te düzenlenen hükümden, İİK m.264/4'te düzenlenen alacaklının takipten vazgeçmesi üzerine ihtiyatî haczin hükümsüz kalacağına ilişkin hükümden ve 492 sayılı Harçlar Kanunu'nun 23. maddesinde düzenlenen icra takibinden vazgeçilmesi hâlinde takipten vazgeçildiği aşamaya göre değişen oranda tahsil harcının alınacağına ilişkin hükümlerden kanun koyucunun icra hukukunda takipten feragat edilmesine izin verdiği anlaşılmaktadır.⁷

II. TAKİPTEN FERAGATIN HUKUKİ NİTELİĞİ VE SONUÇLARI

İcra takibinden feragat hususunda İİK' da açık bir düzenleme bulunmamaktadır. Bu durumda maddi hukukta feragat hakkına ilişkin durumlar ve HMK m.307 ile devamı maddelerindeki hükümler mahiyeti elverdiği ölçüde takipten feragat ile ilişkin boşluğun doldurulmasında kullanılabilir. Maddî

---

⁵ Nedim Meriç, *Medenî Yargılama Hukukunda Tasarruf İlkesi* (Ankara: Yetkin Yayınları, 2011), 53.

⁶ Muhammet Özkes, *İcra Hukukunda Temel Haklar ve İlkeler* (Ankara: Adalet Yayınevi, 2009), 72; Pekcantez ve diğerleri, *İcra ve İflâs Hukuku*, 29ff.

⁷ Nurbanu Erzurumlu Işık ve Cansu Korkmaz, "Yargı Kararları Çerçevesinde Genel Haciz Yoluyla Takibin Geri Alınması ve İcra Hukuku Bakımından Yarattığı Bazı Sorunlar," *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 73, no. 2 (2024): 1194.

hukuk anlamında feragatin konusu ve şartları, davadan feragatten farklıdır. Maddî hukuk anlamında feragat, öncelikle maddî hukuk anlamında bir hakkın varlığını zorunlu kıldığı gibi, aynı zamanda da bir sözleşmedir.⁸ Bu bağlamda feragatin içerik itibariyle maddî hukuk işlemi olduğu kabul edilebilir. Zira hak sahibi feragat beyanı ile esas haktan vazgeçmektedir.

Davadan feragatte ise dava açma hakkının sahibi olan davacı feragat beyanı ile sadece dava hakkından değil, maddî hukuka ilişkin hak ya da hak iddiasından da vazgeçmektedir. Bir başka ifadeyle, davacı bu irade açıklamasıyla eğer dava konusu yaptığı hak gerçekten mevcut ise bu haktan vazgeçmekte, eğer gerçekte böyle bir hak yoksa bu hakkın mevcut olmadığını bildirmektedir. Yani, söz konusu beyanıyla bir anlamda davada haksız çıktığını kabul etmektedir.⁹ Davayı geri almadan farklı olarak davacının tek taraflı irade beyanı ile sonuç doğuran davadan feragat hakkın özünden de feragati içerir ve tekrar aynı hakkın talep edilmesi halinde maddi kesin hüküm niteliği taşır.¹⁰

Maddî hukuk işlemi olan feragatin geçerli olması için şekil şartlarının gerçekleşmiş olması yeterlidir. Hal böyle olmakla birlikte bir maddî hukuk işlemi dava esnasında yapıldığı takdirde, onun için gerekli olan maddî hukuka ilişkin şekil şartlarının yerini, usul hukukuna ilişkin şekil şartları alır. Bu bakımdan davadan feragat, maddî hukuka ilişkin feragatin aksine, bir sözleşmeye, karşı tarafın kabulüne ya da bir mahkemenin ya da vesayet mahkemesinin onayına ihtiyaç göstermeyen hem maddî hukuka hem de usul hukukuna ait unsurları bünyesinde taşıyan karma karakterli (çift nitelikli) bir hukukî işlem olarak kabul edilmektedir.¹¹

---

⁸ Akyol Aslan, *Davadan Feragat*, 137.

⁹ Akyol Aslan, *Davadan Feragat*, 138.

¹⁰ Bakı Kuru, *Hukuk Muhakemeleri Usulü C. IV* (İstanbul: Demir Yayıncılık, 2001), 3632; İlhan E. Postacıoğlu ve Sümer Altay, *Medeni Usul Hukuku Dersleri* (İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2020), 792. 'Feragatin kesin hüküm oluşturma etkisi maddi anlamdadır ve feragat nedeniyle reddedilen dava, aynı konuda, aynı taraflar arasında ve aynı dava sebebine dayanılarak yeniden açılmaz'. **Yar. 10. HD, E. 2017/1823, K. 2017/5530**, 06.07.2017; Yar. 13. HD, E. 2006/15804, K. 2007/2793, 01.03.2007.

¹¹ Akyol Aslan, *Davadan Feragat*, 140; Kudret Aslan, *Medenî Usûl Hukukunda Davanın Geri Alınması* (Ankara: Yetkin Yayınları, 2016), 52ff.; Ergun Önen, *Medeni Yargılama Hukukunda Sulh* (Ankara:

İcra takibinden feragat ise davadan feragatten farklı olarak, takipten feragat beyanı her ne kadar tek taraflı ve borçlu tarafından kabulü zorunlu olmayan bir irade beyanı şeklinde icra dairesine sunulmuş olsa dahi, beyanda aksi belirtilmemişse hakkın özünden de feragat edildiği şeklinde yorumlanmaz. Zira uygulamada icra takibi esnasında taraflar alacak hakkından vazgeçmemek kaydı ile sulh olabilmek, borçluya vade tanımak veya başkaca bir gerekçe ile takipten vazgeçmek yoluna gidebilmektedir. Bu durumda feragat beyanının içeriğinde ayrıca alacak hakkından da feragat edildiğine ilişkin açık bir irade beyanı yoksa alacak hakkı devam etmekle birlikte sadece takipten vazgeçildiği kabul edilmektedir.¹² Yargıtay'ın bu konuda istikrar kazanmış kararlarında da icra takibinden vazgeçilmiş olmasının esas haktan vazgeçildiği anlamına gelmediği, esas haktan vazgeçilmesi için bu yönde açık irade beyanı gerektiği belirtilmektedir.¹³

AÜHF Yayınevi, 1972), 41; Süha Tanrıver, *İlâmlı İcra Takibinin Dayanakları ve İcranın İadesi* (Ankara, Yetkin Yayınları, 1996), 108.

¹² Kuru, *İcra ve İflâs Hukuku El Kitabı*, 207ff.; Yıldırım ve Deren Yıldırım, *İcra ve İflâs Hukuku*, 7; Arslan ve diğerleri, *İcra ve İflâs Hukuku*, 183; Görgün, Börü ve Kodakoğlu, *İcra ve İflâs Hukuku*, 65; Atalı, Ermenek ve Erdoğan, *İcra ve İflâs Hukuku*, 122.

¹³ 'Davacı hakkındaki icra takibinden vazgeçmesi, alacaktan açıkça feragat beyanı bulunmadığı sürece, alacaktan feragat anlamına gelmeyecek ve tekrar takip başlatılabilecektir'. Yar. 11. HD, E. 2020/6657 K. 2022/602, 25.01.2022. Öte yandan mahkemece, "davalı hakkında daha önce başlatılan takipten feragat edilmiş olması", davanın reddini gerektiren bir diğer gerekçe olarak gösterilmiş ise de, davacı vekili İcra Müdürlüğünde 7.5.2009 tarihinde, "takibimizden feragat ediyoruz. Senet aslının tarafımıza tevdiini talep ederiz." Şeklinde beyanda bulunmuş olup, söz konusu bu beyan, hakkın özünden feragat niteliğinde değildir. Esas haktan feragatin açık bir şekilde yapılması gerekli olduğundan, hakkın özünden değil, sadece takipten feragat edildiği anlaşılmaktadır. Takipten feragat rağmen esas hak, hukuki varlığını korumaya devam ettiğinden, alacaklı, alacağının tahsili için dava veya yeniden icra takibi yoluna başvurabilir. Somut olayda da davacı, feragat etmiş olduğu takipten sonra alacağının tahsili için iş bu davayı açmış olup, mahkemece, davada delil olarak dayanan ve imzası inkâr edilmeyen, 18.3.2009 tanzim tarihli adi senette yazılı olan alacak miktarının davalıdan tahsiline karar verilmesi gerekirken, yazılı şekilde hüküm kurulmuş olması, usul ve yasaya aykırı olup, bozmayı gerektirir." Yar. 13. HD, E. 2011/80 K. 2011/834, 25.01.2011; Aynı yönde Yar. HGK, E. 1995/12-814; K. 1995/1010, 22.11.1995.

Bu bakımdan *'esas alacağa ilişkin taleplerden de vazgeçiyorum'* şeklinde şerh düşülmeden yapılan feragat beyanı ile takibin sonlandırılmasından sonra aynı alacağa dayalı olarak yeniden takip yapılmasının önünde bir engel bulunmamaktadır. Kambiyo senedine dayalı olarak yapılan takiplerde takipten feragat halinde, alacaklı açıkça alacak hakkından feragat etmemişse senet alacaklıya iade edilecektir. Alacaklı almış olduğu senedi tekrar takibe koyabileceği gibi 3. bir kişiye ciro da yapılabilir ve senet 3. kişilerce yeniden takibe konulabilir.¹⁴

Esasen dava veya maddi hukuk bakımından feragat ile icra takibinden feragat kurumu arasındaki hakkın özünün devam edip etmediğine ilişkin ortaya çıkan farklılığın ve yargı kararlarındaki karışıklığın önüne geçmek için takipten feragat

---

¹⁴ 'Ödeme emri tebliği üzerine, borçlu yasal süre içinde mercie verdiği itiraz dilekçesinde; takip konusu senedin hamili Ö.A. tarafından, Mersin 3. İcra Müdürlüğünün 1991/2658 sayılı dosyası ile takip yapıldığını, borcun ödendiğini, alacaklının feragatı nedeniyle bu dosyanın işlemde kaldırıldığını, aynı senede dayanılarak ikinci kez takip yapılamayacağını ileri sürerek, takibin iptalini istemiştir. Mersin 3. İcra Müdürlüğünün 1991/2658 sayılı dosyasının incelenmesinden; Alacaklı Ö.A. tarafından borçlu T.Ö. hakkında, 23.3.1991 tanzim ve 23.4.1991 vade tarihli 7.000.000.-TL. bedelli bonoya dayanılarak takip yapıldığı, alacaklının icra tutanağına geçirilen imzalı beyanında "takipten feragat ediyorum. Senedin tarafıma iadesini talep ederim" dediği, feragat nedeniyle dosyanın işlemde kaldırıldığı anlaşılmaktadır. Söz konusu senet Ö.A.'nın beyaz cirosu ile lehtar H.B.'ye geçmiş, adı geçen tarafından borçlu hakkında işbu takip açılmıştır. Esas haktan feragat beyanının açık olması gerekir. Alacaklı Ö.A. esas haktan feragat ettiğini bildirmemiştir. Takipten feragat, esas haktan feragati tazammun etmez. Borçlu, borcun ödendiğini bir belge ile kanıtlayamadığına göre itirazın reddine karar verilmek gerekirken kabulü isabetsizdir'. Yar. 12. HD, E. 1991/11509, K. 1992/4534, 09.04.1992. 'Dava dışı şahısların keşidecisi olduğu senet, icra takibine konulmuş ise de bu takip nedeniyle bir tahsilat yapılamaması üzerine icra takibinden vazgeçildiği icra dosyasının incelenmesinden anlaşılmaktadır. Vaki feragat, alacağın özünden değil, sadece icra takip hukuku anlamında tahsil talebinden feragat mahiyetindedir. Takip hukuku anlamında alacağın tahsilinden vazgeçmek, alacağın özünden vazgeçmek olarak kabul edilemez. Davalı savunmasında borçlandığı bedelin hava parası olduğunu ileri sürmüş ise de bu savunmasını ispatlayacak herhangi bir kanıt gösterememiştir. Öyle olunca davanın kabulüne karar verilmesi gerekirken aksine düşüncelerle davanın reddine karar verilmesi usul ve yasaya aykırın olup bozmayı gerektirir'. Yar. 13. HD, E. 2006/15804, K. 2007/2793, 01.03.2007.

ile takipten vazgeçme kavramları ayrı ayrı kullanılmalıdır.¹⁵ Alacaklının talebinde *'takipten vazgeçiyorum'* ifadesini kullanması halinde alacak hakkını saklı tuttuğu, *'takipten feragat ediyorum'* ifadesini kullanması halinde ise aynen usul hukukundaki ve maddi hukuktaki gibi hakkın özünden de vazgeçtiği anlamı çıkarılmalıdır. Bu sayede, icra hukukunda da feragat talebinin maddi hukuk ve usul hukuku ile aynı sonuçları doğurması ve terim birliği sağlanabilecektir. Aynı şekilde *'alacaklar baki kalmak kaydıyla takip işlemlerinin sonlandırılması'*, *'takibin geri alınması'* şeklindeki feragat kelimesi içermeyen taleplerde, feragat değil vazgeçme olarak kabul edilmelidir.

Uygulamada maddi hukuka uygun şekilde sonuç doğuracak feragat talebinden bahsedebilmek için açıkça *'alacak hakkımdan da feragat ediyorum'* ibaresinin geçmesi aranmaktadır. Ancak bu durumda takipten feragat maddi hukuktaki sonuçları doğuracak ve sonradan aynı alacağa bağlı yapılacak takiplerin önüne geçebilecektir.¹⁶ Sadece *'takipten vazgeçiyorum'* ifadesi ise feragat ile aynı anlamda kullanılmakta, alacak baki kalacağı için sadece dosya işleminden kaldırılmakta ancak yeniden takip yapılabilmektedir.¹⁷

İcra takibinden feragat halinde, takip talebinde bulunulmasıyla doğan tüm hukukî sonuçlar ortadan kalkar, icra takibi hiç yapılmamış gibi kabul edilir. Bunun sonucu olarak zamanaşımının veya hak düşürücü sürelerin kesilmesi gibi takibin başlangıcıyla birlikte doğan etkiler ortadan kalkar. Aynı şekilde feragat olunan takibe ilişkin görülmekte olan şikâyet talepleri, itirazın kaldırılması talepleri ve itirazın iptali davası gibi takipten doğan uyuşmazlıklar da konusuz kalır ve yargı mercilerince bu taleplere dair esas hakkında karar verilmesine yer olmadığına

---

¹⁵ Yar. 13. HD, E. 2010/906, K. 2010/7067, 25.05.2010; Yar. 12. HD, E. 1991/11509, K. 1992/4534, 09.04.1992; Yar. HGK, E. 2017/2524, K. 2018/1668, 08.11.2018; Yar. 13. HD, E. 2011/80, K. 2011/834, 25.01.2011; Yar. 8. HD, E. 2014/27083, K. 2016/15101, 07.11.2016; İstanbul BAM 16. HD, E. 2017/4865, K. 2018/2637, 07.12.2018.

¹⁶ *'İtiraza konu takibe dayanak yapılan aynı senetler için daha önce yapılan bu takipte alacağa ilişkin hakkında özünden de vazgeçilmiş olduğundan aynı senetlere dayanarak yeniden takip yapılamayacağına...'* Yar. 12. HD, E. 2013/15553, K. 2013/23217, 20.06.2013.

¹⁷ *'İlk takip zamanaşımı süresi içerisinde yapıldıktan sonra, yeni takip yapılmak üzere eldeki takip talebinden vazgeçmenin, hakkın özünden vazgeçme olarak nitelendirilemeyeceğine...'* Yar. HGK, E. 1995/12-814, K. 1995/1010, 22.11.1995.

karar verilmesi gerekir.¹⁸ Zira icra takibi yapılmamış gibi kabul edildiğinden, itirazın kaldırılması veya iptali yoluna giden taraf açısından veya icra dairesince yapılan bir işlemin iptal edilmesi veya düzeltilmesi ya da yapılmamış bir işlemin yapılması bakımından şikâyet talebinde bulunan taraf açısından, hukukî yarar ortadan kalkmıştır. Ancak takipten feragat nedeniyle takibe bağlı davaların veya şikâyetin konusuz kaldığı durumlarda, dava ve şikâyet tarihi itibarıyla tarafların haklılık durumları tespit edilerek yargılama giderlerine karar verilmelidir.¹⁹

Alacaklının takipten feragati, beyanda açıkça alacak hakkından feragat ettiğini belirtmediği sürece hakkın özünden feragati içermediğinden, alacaklı her ne kadar takipten feragat etmiş olsa dahi borçluya karşı daha sonra aynı alacak için yapacağı takiplerde veya açılacak davalarda borçlunun temerrüde düştüğü anın tespiti açısından, ödeme emri borçluya tebliğ edilmiş ise borcu bilmediği

---

¹⁸ ‘Somut olayda, davalı asilin İcra Müdürlüğü'ne hitaben vermiş olduğu 10.12.2010 tarihli feragat dilekçesinde dava konusu senede dayalı olarak davacı aleyhine girişilen icra takibinden kayıtsız ve şartsız feragat edildiği belirtilmiş ve feragat nedeniyle dava konusu senedin davacıya iadesi talep edilmiştir. Dilekçe içeriğinden feragatin haktan feragat niteliğinde olduğu anlaşılmaktadır. Bu durumda mahkemece, davadan sonra gerçekleşen bu feragat nedeniyle davanın konusuz kaldığı gözetilerek sonucuna göre bir karar verilmesi gerekirken, eksik inceleme ve yanlılgılı değerlendirmeye yazılı şekilde hüküm kurulması doğru görülmemiştir’. Yar. 19. HD, E. 2015/2224, K. 2015/16938, 15.12.2015.

¹⁹ “...Şikâyet başvurusundan sonra ortaya çıkan bir olay nedeniyle artık şikâyet konusu edilen talep hakkında olumlu ya da olumsuz bir karar verilmesine gerek ya da neden kalmıyorsa, burada şikâyetin konusuz kalmasından söz edilebilir. Böyle bir durum söz konusu olduğunda mahkemenin yargılamaya devam etmesine gerek yoktur. Şikâyetin konusuz kalması halinde, artık şikâyet (esas talep) hakkında yargılama yapılmasına ve hüküm verilmesine gerek kalmaz. Bu halde, mahkeme, şikâyet (esas) hakkında bir karar verilmesine yer olmadığına karar verir. Çünkü, bu tür kararlarda, hükümler gibi (eda, tespit, inşai) diğer nihai kararlardandır...Davanın konusuz kalması halinde, mahkemenin yargılamaya devam ederek, dava açıldığı zaman hangi tarafın haksız olduğunu tespit edip, o tarafı yargılama giderlerine mahkûm etmesi gerekir. (Hukuk Genel Kurulu'nun 21.12.2005 gün ve 2005/6-762-755 sayılı kararında da aynı ilke benimsenmiştir.) İcra hukukuna özgü şikâyet başvurularında da durum aynıdır.”, Yar. HGK, E. 2010/106, K. 2010/107, 24.02.2010. Feragatin davalara etkisi hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Erzurumlu İşık ve Korkmaz, “Takibin Geri Alınması,” 1228ff.

şeklindeki iyi niyet iddiasının önüne geçecektir.²⁰ Ayrıca borçlunun temerrüt anı da feragat edilen takibin başladığı an olarak kabul edilecektir.²¹

Alacaklının takipten feragati ile birlikte harçlar ödenerek takip sona erdirilmiş ise, ileride aynı alacak için başlatılacak takipte, önceki icra takibi son bulunduğu için derdestlik itirazı ileri sürülemez, bunun için borçlu tarafından süresiz şikâyet yoluna başvurulamayacaktır. Ancak feragat beyanına rağmen harçların ödenmemesi durumunda takip dosyası açık kalacağından, aynı alacağa dayalı yeniden takip yapılması durumunda derdestlik durumu ortaya çıkacak ve borçlunun başvurusu üzerine aynı alacağa dayalı yapılan sonraki takip iptal ettirilebilecektir.²²

---

²⁰ İcra takibinin geri alınmasıyla birlikte, takip hiç yapılmamış gibi kabul edilse de ödeme emrinin gönderilmesi üzerine doğan borçlunun iyiniyetinin ortadan kalkması sonucu korunmuş olur. Nitekim borçlu ödeme emri ile birlikte takibe konu olan borcun varlığını öğrenmiş olur ve böyle bir borcu bilmediğini veya bilebilecek durumda olmadığını ileri süremez. Buna karşılık, borçluya ödeme emri tebliğ edilmeden icra takibi geri alınmışsa borçlunun, hakkında takip başlatıldığını bilmeyeceği varsayımından hareketle iyiniyetin ortadan kalkması sonucu doğmaz. Bkz. Erzurumlu Işık ve Korkmaz, "Takibin Geri Alınması," 1212.

²¹ Ayrıntılı bilgi için bkz. Alper Tunga Küçük, "İcra Takibinde Borçlunun Temerrüde Düşme Anının Belirlenmesi," *Çankaya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 5, no. 1-2 (2020): 2352; Erzurumlu Işık ve Korkmaz, "Takibin Geri Alınması," 1213; "Takip dayanağı belgede ödemenin hangi tarihte yapılacağı konusunda vadeyi içerir bir kayıt bulunmadığı gibi, faiz istenebilmesi için, belgede ödeme tarihinin de açıkça belirtilmesi gerekir, belgede böyle bir kayıt yok ise faiz ancak borçlunun temerrüde düşürülmesi halinde, temerrüt tarihi itibarıyla istenilebilir. Taraflar arasında borcun vade tarihinin kesin olarak belirlenmediği ve icra takibinden önce davalının temerrüde düşürülmediği konusunda uyuşmazlık bulunmamaktadır. Bu durumda, vade tarihi belirsiz olan para alacağı için davalı borçlu icra takibinden önce temerrüde düşürülmediğinden temerrüt faizi ancak icra takibinden sonraki dönem için talep edilebilir". Yar. HGK E. 2013/12-193, K. 2013/1077, 11.09.2013.

²² Ayşe Kılınç, *İcra Takibinde Derdestlik* (Ankara: Yetkin Yayınları, 2020), 102ff. "...Şikâyete konu takip dosyasında davalı tarafça feragat harcı yatırılmadığı sürece takip derdest kalmaya devam edecektir. Derdest bir icra takibinde ise, alacaklının talebi üzerine icra işlemlerine devam edilmesi mümkün olduğundan, davacının bu takibin iptalini istemekte hukuki yararı bulunmaktadır. Davalı vekilinin 09/12/2020 tarihli dilekçesi üzerine takibin işleminden kaldırılması konusunda herhangi bir işlem yapılmadığından ve takip dosyası derdest olduğundan, şikâyetin konusuz kaldığından söz edilemez. Bu nedenle, mahkemece takibin iptaline karar verilmesi gerekirken, yazılı şekilde karar verilmesi yerinde görülmemiştir.", İzmir BAM 8. HD, E. 2021/1402, K.

III. TAKİPTEN FERAGATİN ŞEKLİ VE ZAMANI

Takipten feragat, takibin derdest olduğu icra dairesine hitaben takibin alacaklısı tarafından verilecek bir dilekçe ya da sunulan bir yazılı beyanla yapılır (HMK m.309'a kıyasen).²³ Takip alacaklısının birden fazla olduğu durumlarda, alacaklılar arasında zorunlu takip arkadaşlığı varsa söz konusu alacak hakkı üzerinde tüm alacaklılar hep birlikte tasarruf yetkisine oldukları için takibin başlangıcında olduğu gibi sona erdirilmesinde de tüm takip arkadaşlarının birlikte hareket etmesi gerekir.²⁴ Bu bağlamda takipten feragat talebinin alacaklıların hepsi tarafından yapılması gereklidir.

Takip alacaklıları arasında ihtiyarî takip arkadaşlığının bulunduğu durumlarda ise alacaklılardan birisi ya da birkaçı takipten feragat talebinde bulunabilir. Bu durumda takip sadece talepte bulunan alacaklılar yönünden sona erer.

Alacaklının takipten feragati, beyanda açıkça alacak hakkından feragat ettiğini belirtmediği sürece hakkın özünden feragati içermediğinden bunun bir neticesi olarak, birden fazla borçluya karşı girişilen bir takipte borçlulardan sadece birine ilişkin takipten feragat edilmiş olması sadece ona karşı yapılan

---

2022/42, 07.01.2022; Yargıtay'ın katılmadığımız aksi yöndeki bir kararı için bkz. 'Alacaklı, 06.07.2015 tarihinde icra müdürlüğüne sunduğu iki ayrı dilekçe ile "takipten" ve "takip alacağından" feragat ettiğini bildirmesine rağmen, 01.09.2015 ve 03.09.2015 tarihlerinde haciz talebinde bulunmuş ve bu talepleri icra müdürlüğüne kabul görmüştür. Takip konusu alacaktan feragat edilmesi halinde, takibe devam edilmesi mümkün değildir. Bu durumda, mahkemece, borçlunun şikayetinin kabulü ile takip konusu alacaktan feragat edilmesi nedeniyle ortada takibi mümkün bir alacak kalmadığından, takibin devamı yönündeki icra takip işlemlerinin iptaline karar verilmesi gerekirken, tahsil harcının borçlu tarafından yatırılmadığından bahisle alacaklının yapmış olduğu feragatlerin hüküm doğurmayacağı yönünde gerekçe ile şikâyetin reddine karar verilmesi isabetsizdir'. Yar. 12. HD., E. 2016/7524, K. 2016/25595, 19.12.2016.

²³ 'Takip dosyasının incelenmesinde davacı tarafça anılan belge takip dosyasına ibraz edilmediği gibi, davacı tarafın takip dosyasına intikal etmiş bir vazgeçme beyanının da mevcut olmadığı ve Harçlar Kanununun 23 ncü maddesi uyarınca bir harç ödenmediği anlaşılmıştır. Her ne kadar alacaklının yaptığı icra takibinden vazgeçilmesi mümkün ve bunun için borçlunun rızası gerekli değil ise de, takip dışı bir feragat İcra Müdürlüğüne ulaşmadıkça sonuç doğurmaz'. Yar. 11. HD, E. 2002/10514, K. 2003/2323, 13.03.2003.

²⁴ Buse Dişel, *İcra Hukukunda Takip Arkadaşlığı* (İstanbul: Onikilevha Yayıncılık, 2014), 83ff.

takibi sonlandıracak, ancak asıl borcu sonlandırmayacağı için diğer borçlulara veya müteselsil kefillere karşı yapılan icra takiplerine devam edilebilecektir.²⁵

Takipten feragat alacaklıya tanınmış bir hak olup, haricen borçlu ve alacaklı arasında yapılan bir sözleşmeye dayanılarak borçlu tarafından takipten feragat kural olarak istenemez.²⁶ Ancak borçlunun, alacaklı ile feragat konusunda yapmış olduğu *sulh sözleşmesine dayanarak icra takibine son verilmesi talebi halinde, görülmekte olan bir davanın taraflarının karşılıklı anlaşma ile dava konusu uyuşmazlığa son vermelerine ilişkin sulh olmasını içeren Yargıtay kararı burada da kıyasen uygulanabilir.*²⁷ *Yargıtay kararı şu şekildedir; "Buna göre sulh mahkeme önünde yapılabildiği gibi mahkeme dışında da yapılabilir. Mahkeme dışı sulh diğer sözleşmeler gibi, tamamen maddi hukuk hükümlerine tabidir. Mahkeme dışı sulhun tarafları bağlaması ve mahkemece dikkate alınması iki halde mümkündür. Birinci halde, taraflar mahkeme dışında sulh oldukları sözleşmeyi mahkemeye verip buna göre sulh olduklarını bildirmişlerse, bu husus mahkemece tutanağa geçirilir, taraflara okunur ve imza ettirilir, bu halde mahkeme dışı sulh, mahkeme içi sulhe dönüşür. İkinci halde ise, taraflar ikisi birlikte davaya bakan mahkemeye sulh olduklarını bildirmezler ve taraflardan biri böyle bir sulh sözleşmesini inkâr ederse mahkeme dışı sulhe dayanan taraf bunu kanıtlamakla yükümlüdür". Karara kıyasen icra takibinin tarafları takipten feragati de içeren sulh sözleşmesini icra dairesine verip buna göre sulh olduklarını bildirirlerse, bu husus icra dairesi tarafından tutanağa*

²⁵ Erzurumlu Işık ve Korkmaz, "Takibin Geri Alınması," 1198; Müteselsil alıcılığın ya da borçluluğun mevcut olduğu durumlarda Harçlar Kanunu'nun 23. maddesi ile düzenlenen harç bakımından ayrıca bir değerlendirme yapılmalıdır. Müteselsil borçlulukta takip borçlularının tamamının tek bir borçtan sorumlu olması (TBK m. 162), müteselsil alıcılıkta ise tek bir alacağın bulunması (TBK m. 169) söz konusu olduğundan her bir takip arkadaşı bakımından alacağın tamamı üzerinden ayrı ayrı tahsil harcı alınamaması gerekir. Bkz. Enver Karmış, "İcra ve İflâs Kanunu Işığında Harçlar Yasasının Uygulanması," *Legal Hukuk Dergisi* 2, (2003): 344-345.

²⁶ Aslan'a göre tarafların mahkeme dışında yaptıkları sulh sözleşmesinin içeriğine davanın geri alınması işlemini monte etmelerine de bir engel yoktur. Örneğin mahkeme dışı sulh çerçevesinde davalının davayı kısmen kabul etmeyi, davacının da davayı kısmen geri almasını vaat etmesine ya da davalının bazı taahhütleri karşılığında davacının davayı geri almasına bir engel bulunmamaktadır. Fakat sadece davanın geri alınmasını içeren bir soyut sulh sözleşmesi yapıp yapılamayacağına tereddütle yaklaşılmalıdır. Çünkü davanın geri alınması ancak davalının açık rızasıyla sonuç doğurabilecek bir işlemdir. Bkz. Aslan, *Davanın Geri Alınması*, 227ff.

²⁷ Yar. 9. HD, E. 2008/9306, K. 2008/5747, 24.03.2008.

geçirilir, taraflara okunur ve imza ettirilir ise bu şekilde takip sonlandırılabilir. İkinci halde ise, takibin tarafları ikisi birlikte takibin yapıldığı icra dairesine sulh olduklarını beyan ederek feragat ile takibin sona erdirilmesini bildirmezler ve taraflardan biri böyle bir sulh sözleşmesini inkâr ederse, dışarıda yapılan sulh sözleşmesine dayanan taraf feragate ilişkin hususu kanıtlamakla yükümlü tutulmalıdır.

Feragat tek taraflı bir hukuki işlem olduğundan kendisinden beklenen hüküm ve sonuçları doğurabilmesi için karşı tarafın izin veya icazetine yahut icra dairesinin onayına gerek yoktur (HMK m.309/2).²⁸ Bu bağlamda alacaklının icra takibinden feragat talebi üzerine, icra dairesinin sadece feragatin usuli kurallara uygun yapılıp yapılmadığını örneğin harçların yatırılıp yatırılmadığını, vekilin özel yetkiye sahip olup olmadığını gibi durumları incelemesi yeterlidir.²⁹

Alacaklı vekilinin icra takibinden feragat edebilmesi için buna ilişkin vekaletnamesinde açıkça yetkilendirilmiş olması kural olarak gereklidir. HMK m.74 gereği vekile açıkça yetki verilmemiş ise vekil davadan veya kanun yollarından feragat edemez. Davadan feragate ilişkin madde düzenlemesi, davanın devamı niteliğindeki icra takipleri için de geçerlidir. Ancak burada icra takibinden feragatin hakkın özünden feragati içermemesi nedeniyle ikili bir ayırım yapmakta fayda vardır. Buna göre vekil açıkça alacak hakkından vazgeçmeksizin takipten feragat ediyor ise bu durumu HMK m.123'te düzenlenen davanın geri alınması gibi değerlendirmek ve HMK m.74 gereği vekaletnamede ayrıca özel bir yetki aramamak yerinde olacaktır. Buna karşın vekil, takiple birlikte icra takibine konu alacak hakkından da açıkça feragat ediyor ise, bu durumda vekilin vekaletnamesi başlatılmış olan icra takibinden feragat edebileceği şeklinde özel bir yetki içermiyorsa, vekil müvekkilinin yazılı bir beyan veya talimatı olmaksızın devam eden icra takibinden de feragat edememelidir.³⁰

²⁸ Alacaklı yaptığı icra takibinden vazgeçebilir. Yeni takip talebini geri alabilir. İcra takibinden vazgeçme esas haktan feragat niteliğinde değildir. Bunun için borçlunun rızasına gerek yoktur. Bkz. Kuru, *İcra ve İflâs Hukuku El Kitabı*, 181.

²⁹ Murat Atalı, *Pekcanitez Usul Medeni Usul Hukuku*, Cilt 3 (İstanbul: Onikilevha Yayıncılık, 2017), 2015.

³⁰ Alacaklı, feragat yetkisi bulunan vekilinin yaptığı feragatten dönemez. Çünkü, vekilin yaptığı feragat beyanı müvekkil için sonuç doğuracaktır. Ancak, vekil ile müvekkil arasındaki iç ilişkide, vekilin, vekaletnamesinde feragat özel yetkisi bulursa bile, müvekkilinden talimat almadan

Uygulamada kullanılan matbu vekaletname örneklerinden hareketle, vekile davadan feragate ilişkin özel yetki verildiği ancak icra takiplerine ilişkin vekaletnamede herhangi bir kaydın yer almadığı durumlarda davadan feragate ilişkin verilen özel yetkinin icra takibinden feragati de içerdiği kabul edilmelidir.³¹

İcra hukukunda takipten feragat açıkça haktan da feragati içermediğinden alacaklı takibe konu alacak hakkından da feragat ediyor ise bu feragat beyanının açık, kesin ve koşulsuz olarak yapılması gerekir (HMK m. 311'e kıyasen). Alacaklı takip konusu alacağını haricen tahsil etmemiş olsa dahi feragat beyanında bulunabilir.³² Bununla birlikte uygulamada alacaklı taraf, alacak hakkından ve devam eden takibinden feragat etmekle birlikte, hukuken kendisi tarafından ödenmesi gereken feragat (tahsil) harçlarının karşı tarafça ödenmesi koşulunu ileri sürebilmektedir.³³ Bu durumda takip, şarta bağlanan feragat iradesi nedeni ile

---

takipten feragat etmemesi uygun olur. Alacaklı, kendisinden açıkça talimat almadan takipten feragat eden vekilini azleder ve vekil TBK m.505 gereğince "müvekkilinden talimat alsaydı ne şekilde hareket edecek idi ise o davranışta bulunduğunu" ispat edemezse, alacaklı vekilini azletmiş olmasında haklı sayılır. Bu nedenle, alacaklı, haklı olarak azletmiş olduğu vekiline vekâlet ücreti ödemekle yükümlü değildir. Ancak bu sonuçlar, alacaklı ile vekil arasındaki iç ilişki bakımından söz konusu olur. Bu durum, vekâletnamesinde feragat özel yetkisi bulunan vekilin, müvekkilinden talimat almadan yaptığı feragatin geçerliliğini etkilemez. Ayrıntılı bilgi için Bkz. Akyol Aslan, *Davadan Feragat*, 301ff.

³¹ 'Somut olayda; icra dosyasında mevcut bulunan ... 17. Noterliğince düzenlenen 11/06/2014 tarih, okunamayan yevmiye no.lu vekaletnamede... Ltd. Şti. ve ... "Adına avukat ve avukatlar tayin etmek sureti ile, leh veya aleyhine açılmış, açılacak bilumum dava ve takiplerden dolayı...temsile, haklarımızı korumayı temin...için uygun göreceği bütün işlemleri takip etmeye...dava açmaya...davadan ve kanun yollarından feragat etmeye ..." Av... vekil tayin edilmiştir. Borçlu vekilinin vekaletnamesinde davadan ve kanun yollarından feragate, kabul, sulh gibi en geniş anlamda feragat kabul yetkilerinin mevcut olduğu görülmüştür. Dolayısıyla mevcut vekaletname HMK'nun 73/1. maddesi kapsamında genel vekaletname olup, takibe itirazdan vazgeçme yetkisini kapsar'. Yar. 12. HD, E. 2016/9638, K. 2017/1526, 08.02.2017.

³² Buna ilişkin olarak Harçlar Kanunu m.23'te 'İcra Takibinden Vazgeçme' başlığı altında düzenlenen hükümde 'her ne sebep ve suretle olursa olsun' icra takibinden vazgeçildiğinin zabıtnameye yazılması için vazgeçilen miktara ait tahsil harcının yarısının alınacağı ancak haczedilen mal satılıp paraya çevrildikten sonra vazgeçilirse tahsil harcının tam olarak alınacağı belirtilmiştir.

³³ Harçlar Kanunu 1 sayılı tarifesinde feragat harcının alınması, ödeme emri veya icra emrinin tebliği şartına bağlanmıştır. Dolayısıyla borçluya ödeme emri tebliğ edilmeden önce icra takibinden feragat edilmesi halinde alacaklı tarafından feragat harcı ödenmeyecektir ve feragat

sonuçlanmış sayılmayacaktır. Ancak uygulamada karşılaşıldığı üzere alacaklının icra dairesine yapmış olduğu feragat talebinden sonra borçlu tarafında harçları ödemesi sonucunda takibin sonuçlanması söz konusu olabilmektedir. Bu durumda ise esasen takibin hukuki açıdan feragat ile değil alacaklı ile borçlu arasında gerçekleşen zımni bir sulh anlaşması ile sona erdiği kabul edilmelidir.

Alacaklı takip konusu alacağın bir kısmından feragat edebilir. Ancak bu durum kalan kısım için takibin sonlanması anlamına gelmeyecektir. Alacaklı, kalan kısım için icra takip işlemlerine devam edilmesini talep edebilir. Zira HMK m.307'nin madde gerekçesinde davadan feragate ilişkin 1086 sayılı Kanunun 91. madde hükmü korunurken, maddeye kısmen feragat hususu ilave edilerek, talep sonucundan kısmen vazgeçmenin de mümkün olduğu belirtilmiştir. Bu bağlamda alacak hakkının devlet zoru ile elde edilmesini konu alan icra takiplerinde de alacaklının alacak hakkının bir kısmından feragati, dolayısıyla icra takibinden kısmen feragat etmesi mümkündür. Hatta alacaklının, bölünebilir olması halinde alacağının bir kısmından hakkı da sona erdirecek şekilde feragat etmesi, diğer kısmı için takibi geri alacak şekilde feragat etmesi tasarruf ilkesi gereğince mümkündür. Bu durumda alacaklı, açıkça alacak hakkından feragat etmediği kısım için yeniden takip yapabilecektir. Açıkça alacak hakkından feragat ettiği kısım için takip yapması durumunda ise, borçlu itiraz yolu ile bu kısım için alacak hakkının sona erdiğini ileri sürebilecektir.

Alacaklının icra takibine ilişkin haciz, satış gibi bir takım icra takip işlemlerini talep etme hakkından en baştan feragat ederek takibini sürdürmesi mümkün değildir.³⁴ Zira icra takip işlemleri alacaklının alacağına kavuşmasını sağlayan bir zincirin halkaları sayılacak olursa, kesinleşen takipten sonra icra organınca gerçekleştirilen haciz veya satış gibi işlemlerin amacı alacaklılara teminat

---

talebi ile birlikte takip sonuçlandırılacaktır. Alacaklının icra takibini açarken yatırmış olduğu peşin harç, Harçlar Kanunu m.29'da belirtildiği üzere icra takibinden feragat halinde ödenecek harçtan mahsup edilecektir. Uygulamada icra takibinden feragate dair talepte bulunulmuş, ancak tahsil harcı ödenmemişse alacaklıdan on beş gün içinde harcın ödenmesi istenilmekte; bu süre içinde harcın ödenmemesi hâlinde, harç tahsil müzekkeresi yazılarak müteakip işlemlere harcın yatırılması hâlinde devam edilmektedir. Bkz. Erzurumlu Işık ve Korkmaz, "Takibin Geri Alınması," 1205; Ali Tat, *Uygulamada İcra ve İflâs Hukuku Harç Rehberi* (Ankara: Adalet Yayınevi, 2022), 61.

³⁴ Aziz Serkan Arslan, *İcra Takip İşlemleri, Etkileri ve Hukuka Aykırılığın Sonuçları* (Ankara: Yetkin Yayınları, 2018), 27ff.

sağlamak değil; onların hiç değilse bu aşamadan sonra borçlunun malvarlığı ile tatmin edilmesine yardımcı olmak, bu bağlamda borçlunun alacaklıları zarara sokacak tasarruf işlemi bulunma yetkisini engellemektir. Bu yüzden henüz gerçekleşmemiş olan icra takip işlemlerinin bir kısmını talep hakkından alacaklının en baştan feragat ederek takibine devam edebilmesi mümkün değildir. Bununla birlikte alacaklı, icra dairesince gerçekleştirilmiş olan haciz, satışa hazırlık gibi icra takip işlemlerinden gerekli harçların ödenmesi halinde feragat edebilecektir.

Alacaklı icra takibinin her aşamasında takipten feragat edebilir.³⁵ Takibin taraflarının takip sona erene kadar tasarruf yetkilerinin bulunması nedeniyle, takip sona ermiş ise ortada derdest bir takip kalmadığından icra takibinden feragat işlemi sonuç doğurmaz. Takipten feragat edilmesi bakımından, başvuru takip yolunun bir önemi bulunmamaktadır. Bu bağlamda feragat ilamsız takip yoluna ilişkin olabileceği gibi ilamlı takip yolu için de mümkündür. Aynı şekilde rehinin paraya çevrilmesi ve iflas yolu ile takipten de feragat edilmesi mümkündür. İcra ve İflâs Kanunu'nda takipten feragat ilişkisi herhangi bir süre sınırı öngörülmemiştir. Harçlar Kanunu'ndaki düzenlemeye göre ise haczedilen malın satılıp paraya çevrilmesinden sonra da takipten feragatin mümkün olduğu anlaşılmaktadır.³⁶

Harçlar Kanunu m.23'e göre, takipten feragat talebinin işleme konularak zabınameye yazılabilmesi, bu sayede icra takibi bakımından sonuçlarını doğurabilmesi için tahsil harcının ödenmiş olması gereklidir. Aksi halde icra dairesi takip işlemlerine devam edebilecektir.

---

³⁵ Bununla birlikte ihalede teklif verildiği andan sonra takibin geri alınması, alıcının hukuki durumu bakımından tereddüt yaratacağı için bu aşamadan sonra takibin geri alınmaması yönünde Alman hukukunda ve Türk hukukunda görüşler mevcuttur. Ayrıntılı bilgi için bkz. Hans Friedhelm Gaul ve diğerleri, *Zwangsvollstreckungsrecht* (München: C. H. Beck, 2010) § 26, 14; Erzurumlu Işık ve Korkmaz, "Takibin Geri Alınması," 1206ff.

³⁶ Ayrıntılı bilgi için bkz. Kudret Aslan, "7343 Sayılı Kanun'la Yapılan Değişikliklerle Birlikte Hacizli Malların Satış Talebi ve Satış Giderleri," *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 31, no. 2 (2023): 841ff.

Alacak hakkından açıkça feragat edilmemiş bir takibin sürekli olarak yenilenmesi suretiyle borçlunun cebrî icra işlemleriyle karşı karşıya bırakılması ve alacağın elde edilmesi yerine borçluya zarar vermek amacıyla cebrî icraya başvurulması, hakkın kötüye kullanılması olarak kabul edilmelidir. Bu doğrultuda, hakkın kötüye kullanılması teşkil etmediği sürece icra takibinden feragat işlemi ve yenilenmesi tekrarlanabilir.³⁷

İcra takibinde alacaklı, hem alacağından hem de takipten feragat etmiş ise bu beyanından dönemez. Bunun tek istisnası TBK m.30 vd. düzenlenen irade bozukluğu halleridir. Takipten feragat esnasında irade bozukluğu sebepleri var ise bu nedenler ileri sürülerek feragatin iptali istenebilir. Bu durumda HMK m.311 hükmünün gerekçesinde belirtildiği üzere feragat ve kabule ilişkin irade beyanları, hata, hile veya ikrah sebeplerinden biriyle sakatlanmış ise beyanda bulunan taraf, borçlar hukuku kuralları çerçevesinde, iradeyi sakatlayan sebebi ispat etmek şartıyla, feragat veya kabulün iptali için genel mahkemelerde dava açabilecektir.³⁸

IV. TAKİPTEN FERAGATE İLİŞKİN GÜNCEL YARGITAY KARARLARI VE UYGULAMADAKİ SORUNLAR

---

³⁷ Erzurumlu Işık ve Korkmaz, "Takibin Geri Alınması," 1203.

³⁸ "Davadan feragat; yanılma, aldatma ve korkutma nedenleriyle iptali ayrı bir dava açılarak ileri sürülebileceği gibi irade bozukluğu nedenleriyle feragatin geçersiz olduğu aynı dava içinde de ileri sürülebilir. Bu durumda mahkemece iddiaya ilişkin deliller toplanarak, feragat beyanının hukuki bir sonuç doğurup doğurmayacağı hakkında karar verilmesi gerekmektedir. Ne var ki, böyle bir inceleme yapıp karar verilebilmesi için öncelikle feragat beyanının irade bozukluğu nedeniyle geçersiz olduğunun ileri sürülmesi gerekmekte olup, bu konuda mahkemece kendiliğinden inceleme yapılması olanaklı değildir. Nitekim aynı hususlar Hukuk Genel Kurulunun 25.10.2022 tarihli ve 2021/8-284 Esas, 2022/1371 Karar sayılı kararında da vurgulanmıştır." Yar. HGK, E. 2021/(14)7-462, K. 2023/247, 22.03.2023.; Kanaatimizce asıl haktan da feragat edilen bir takipte, davadan feragatin kanun yoluna gidilerek iptali imkanına kıyasen, takip içerisinde şikayet yolu ile hata, hile, ikrah sebebine dayanılarak iptali istenemez. Zira burada icra dairesi tarafından gerçekleştirilen hukuka aykırı bir işlem söz konusu olmadığı gibi, sınırlı inceleme yetkisi olan icra mahkemesi tarafından bu konuda inceleme yapılamaz.

İcra takibinden feragat ilişkisi Yargıtay kararlarında takipten feragat hakkının takip esnasında kullanılmasına ilişkin farklı kararlara ve sınırlamalara rastlanmaktadır.

Yargıtay'ın ve Bölge Adliye Mahkemelerinin kararlarında kural olarak alacaklının tek taraflı bir irade beyanı ile takipten feragat etmesine izin verilmekle birlikte, dosya alacaklısının alacağı üzerine haciz konulmuş olması halinde, takip dosyasına haciz koyduran alacaklının İİK m.120 gereği dosya üzerinde takip yetkisi bulunup bulunmadığına bakılmaksızın üzerine haciz konulan dosyada, dosya alacaklısının tasarruf yetkisinin ortadan kalktığına, alacaklı yahut vekilinin üzerine haciz konulan dosyaya haricen tahsil, feragat, vazgeçme taleplerinde bulunamayacağına hükmedilmektedir.³⁹

---

³⁹ 'Takip başladıktan sonra, takip konusu olan alacağın bir başkasına devredilmesi (temlik edilmesi) mümkündür. *Dosya alacaklısının alacağı üzerine haciz konulmuş olması halinde, üzerine haciz konulan dosyada alacaklının tasarruf yetkisi sınırlanmış olduğundan; alacaklı yahut vekilince üzerine haciz konulan dosyaya haricen tahsil, feragat ve vazgeçme taleplerinde bulunulamayacaktır*'. Yar. 12. HD, E.2022/8458, K.2023/1183, 27.02.2023; Yar. 12. HD, E. 2022/1051, K. 2022/7569, 21.06.2022; 'Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile; davacı alacaklı tarafından dava dışı borçlu M..hakkında, Malatya İcra Müdürlüğü'nün 2014/24850 Esas sayılı dosyası üzerinden, 1 adet bonoya dayalı kambiyo senetlerine mahsus haciz yolu ile icra takibi başlatıldığı, örnek no 10 ödeme emrinin borçluya tebliği üzerine takibin kesilmesi, akabinde davacı alacaklı tarafından 03.11.2021 tarihli dilekçe ile dava dışı borçlu M.'den alacağını haricen tahsil ettiğinden takibin kapatılmasını talep ettiği, İcra Müdürlüğü'nce talebin reddedildiği, zira başlatılan takip alacağına, davacı alacaklının borçlu bulunduğu, Malatya İcra Müdürlüğü'nün 2019/13502 Esas sayılı dosyasından 01.08.2019, 19.08.2020, 12.10.2020 ve 20.08.2021 tarihlerinde ve yine İstanbul 1. İcra Müdürlüğü'nün 2019/2170 Esas sayılı dosyasından da 27.08.2020, 30.11.2020 ve 21.12.2020 tarihlerinde ayrı ayrı haciz konulduğu, bu halde davacı alacaklının başlatmış ve alacaklı bulunduğu takip dosyası üzerinde tasarruf yetkisinin bulunmadığı görülmekle, takibin haricen tahsil edildiği nedenle kapatılması yetkisinin ortadan kalktığı, dolayısıyla İcra Müdürlüğü'nün davacı alacaklının talebine yönelik ret kararının isabetli, mahkemece bu doğrultudaki şikayetin reddi kararının da usul ve yasaya uygun olduğu gerekçesiyle.. BAM kararının onanmasına...' Yar. 12. HD, E. 2022/11929, K. 2023/3763, 29.05.2023; Dosya alacağına haciz konulduğu ve konulan hacizlerin devam ettiği, dosya alacağı üzerine konulan haciz miktarları kadar dosyanın taraflarının dosya üzerindeki tasarruf yetkilerinin kısıtlandığı anlaşılmalı, borçlunun konulan hacizlerin kaldırılması talebinin icra müdürlüğüne reddine

Buna karşılık Yargıtay'ın bazı kararlarında ise, dosya alacaklısının alacağı üzerine haciz konulmuş olsa da eğer haciz koyduran kişi İİK m.120 gereğince alacağın tahsiline ilişkin icra mahkemesinden yetki almış ise, haciz konulan dosyada haricen tahsil, feragat, vazgeçme taleplerinde bulunulamayacağına, ancak İİK m.120 gereğince alacaklı alacağın tahsiline ilişkin icra mahkemesinden yetki almamış ise haciz konulan dosyada haricen tahsil, feragat, vazgeçme taleplerinde bulunulabileceğine hükmedilmektedir.⁴⁰

---

karar verilmesi usul ve yasaya uygun olup, bu işleme yönelik şikâyetin ilk derece mahkemesince reddine karar verilmesinde bir isabetsizlik bulunmamaktadır'. Konya BAM 7. HD, E.2021/1762, K.2021/1717, 06.12.2021.

⁴⁰ '.... vekilince bu yetki belgesi 2. İcra Müdürlüğü'ne sunularak takip işlemleri yapılmış, takibin derdest bulunduğu aşamada, borçlu ... alacaklı olduğu Şanlıurfa 2. İcra Müdürlüğü'ne 30.09.2014 tarihinde müracaat ederek 02.12.2011 tarihli feragatnameyi sunup dosyanın kapatılmasını talep etmiştir. Şanlıurfa 2. İcra Müdürlüğü tarafından alacaklı ... istemi, 02.12.2011 tarihli belgeye istinaden alacağın haricen tahsil edildiğinin kabulü ile dosyanın kapatılmasına karar verilmiştir. Şanlıurfa 3. İcra Müdürlüğü'nün 2014/8829 esas sayılı dosyasında alacaklı konumunda olan ....'nin, İİK'nun 120. maddesine dayalı yetkisi nedeniyle, şikâyet konusu edilen takipte taraf sıfatı ve menfaati bulunduğu anlaşıldığından, mahkemenin gerekçesi bu nedenle doğru bulunmamıştır. Öte yandan şikâyetçi ....'nin, Şanlıurfa 3. İcra Müdürlüğü'nün 2014/8829 Esas sayılı dosyasında, aynı yer 2. İcra Müdürlüğü'nün 2011/1703 sayılı dosyasını haciz koyduğu miktar kadar takip ve tahsil yetkisi aldığı görülmektedir. Adı geçen anılan bu yetki belgesinde geçen alacak yönünden takibe devam etme yetkisi bulunduğundan, dosya alacaklısının ibranameye dayalı yaptığı feragat, bu miktar için .... yönünden bağlayıcı kabul edilemez. Bu nedenle şikâyetin kabulü gerekirken yazılı gerekçe ile hüküm tesisi isabetsizdir'. Yar. 12. HD, E. 2014/28894, K. 2015/4493, 03.03.2015; 'İİK'nun 120. maddesinin ikinci fıkrasında, alacağın tahsilinin veya dava hakkının kullanılmasının takip alacaklılarına haklarına halel gelmemek şartıyla devredilmesinden söz edilmektedir. Borçluya ait olan tahsilatı talep etme yetkisi ve gerektiği takdirde dava veya takip yoluna başvurma hakkının kullanılması alacaklılara devredilmektedir. Takip borçlusu halen alacak hakkının sahibi olmaya devam ederken o alacağa ilişkin dava takip yetkisini yitirmektedir. Burada takip yetkisi istisnai olarak maddi hukuktaki hak sahipliğinden ayrılmakta; hak sahibi takip borçlusu iken kural olarak haciz işlemiyle tasarruf yetkisi ortadan kalkmayan borçlunun, bu tasarruf yetkisi ve buna bağlı olarak takip yetkisi, takip alacaklıları tarafından kullanılmaktadır (Uğur Bulut, İcra Hukukunda Ödeme Yerine Alacakların Devri, Ocak- 2013, s. 233-234). Somut olayda, dosya alacağı üzerine farklı icra dosyalarından haciz konulmuş ise de söz konusu dosya alacaklılarının alacaklı oldukları İcra Dairesi'nden aldığı tahsil yetki belgesini sunarak şikâyete konu takip dosyasında işlemler yapmasından sonra, borçlunun alacaklı olduğu dosyadaki tahsil hakkı ve yetkisi ile bu alacak üzerindeki tasarruf hakkı ortadan kalkacak ve haciz koyduran alacaklıya geçecektir. Şikâyete konu dosyaya haciz

Yargı mercilerinin özellikle dosya alacağına üzerine haciz konulmuş olması halinde alacaklının takipten feragat hakkının olup olmadığı konusunda vermiş olduğu kararlarındaki farklılığın nedeni, İİK m.120 gereği dosya üzerinde takip yetkisi aranıp aranmayacağına ilişkindir. Bu farklılıktan doğan sonuçlar uygulamada önemli sorunlara neden olabilmektedir. Örneğin, *'takibinden feragat iradesini dosyaya sunan ve tahsil harcını ödemiş olan alacaklı, dosyanın feragat ile kapanması talebinin reddedilmesi halinde ödemiş olduğu tahsil harcını geri alabilecek midir? veya feragat talebi kabul edilmediği ve dosya kapanmadığı için kaldığı yerden borçlunun mallarının haczedilmesini isteyebilecek midir? Yahut alacaklı tarafından daha önceden haciz konulan veya satış işlemleri başlatılan ancak dosyaya haciz koydurduğu halde İİK m.120 gereği takip yetkisi alınmayan dosyadaki bu malların durumu alacaklının feragat talebi durumunda ne olacaktır?'* gibi sorunlar bunlardan sadece bazılarıdır.

Bu farklılığa çözüm aranırken öncelikle alacaklının alacaktan ve takipten feragat iradesini ortaya koymasına ve buna ilişkin tahsil harcının ödenerek dosyanın kapatılmasını talep etmesine rağmen, Yargıtay kararlarında gerekçe olarak geçen dosyaya haciz koyduran 3. kişinin menfaatinin, dosya borçlusunun ve alacaklısının menfaatinin üstün tutulmasının ve onların tasarruf yetkilerini kısıtlamasının yerinde olduğu irdelenmelidir. Kanaatimizce burada dosyaya haciz koyduran alacaklının İİK m.120 gereğince borçlu yerine takip yetkisi alıp almadığına göre ikili bir ayırım yapılmasında fayda vardır.⁴¹

---

koyan alacaklılar tarafından İİK'nin 120. maddesi kapsamında düzenlenerek sunulmuş bir tahsil yetki belgesi bulunmadığına göre dosyadaki alacağına ilişkin tahsil hakkı ve yetkisi de dosya alacaklısı davalıya ait olup feragat harcı da yatırılmış olduğuna göre davalı alacaklının feragat beyanı dikkate alınarak işlem yapılması gerekir. O halde mahkemece, şikâyetin kabulü ile davalı alacaklının alacaktan feragat beyanı doğrultusunda işlem yapılmak üzere icra müdürlüğünün 29/01/2021 tarihli kararının iptaline karar verilmesine...' Sakarya BAM 8. HD, E.2021/1633, K.2022/112, 20.01.2022.

⁴¹ 'İcra müdürlüğünce takip alacaklısına İİK'nin 120. maddesi uyarınca yetki verilebilmesi için, hacze iştirak eden bütün alacaklıların muvafakatının bulunması şarttır. Somut olayda ise, şikâyet dilekçesinde, borçlu ...'dan kendisinin de alacaklı olduğu iddia edilmiş olup, icra müdürlüğünce borçlu hakkında başka alacaklılar tarafından takip yapıp yapılmadığı, yapılmışsa alacaklılar belirlenmeden ve anılan alacaklıların muvafakati alınmadan doğrudan takip alacaklısı ... İİK'nin 120/2. maddesi gereğince yetki belgesi verilmesi doğru bulunmamıştır. O halde, mahkemece, borçlu ... hakkında takip yapan ve şikâyete konu olacak üzerine

Dosya alacaklısının dosyadan feragat beyanında bulunduğu ana kadar dosyaya haciz koyduran 3.kişinin İİK 120. maddesi gereğince takip yetkisi almamış ve bunu dosyaya sunmamış olması durumunda; Yargıtay'ın bazı kararlarında belirtildiği üzere dosya alacaklısının feragat beyanının işleme konulması daha yerinde olacaktır. Zira İİK'nın 120. maddesinin ikinci fıkrasında, alacağın tahsilinin veya dava hakkının kullanılmasının takip alacaklılarının haklarına hanel gelmemek şartıyla devredilmesinden söz edilmektedir. İİK m. 120'ye göre takip yetkisi alınan ve dosyasına sunulan bir takipte, takip borçlusu halen kendi alacak dosyasında alacak hakkının sahibi olmaya devam ederken o alacağı ilişkin dava takip yetkisini yitirmektedir. Böyle durumlarda takip yetkisi istisnai olarak maddi hukuktaki hak sahipliğinden ayrılmakta; hak sahibi takip borçlusu iken kural olarak haciz işlemiyle tasarruf yetkisi ortadan kalkmayan borçlunun, bu tasarruf yetkisi ve buna bağlı olarak takip yetkisi, takip alacaklıları tarafından kullanılmaktadır.⁴² Nitekim feragat talebinde bulunulan icra dosyası alacağı üzerine farklı icra dosyasından haciz konulmuş ise; söz konusu dosya alacaklısının alacaklı olduğu icra dairesinden aldığı tahsil yetki belgesi ile takip dosyasında işlemler yapmasından sonra, borçlunun alacaklı olduğu dosyadaki tahsil hakkı ve yetkisi ile bu alacak üzerindeki tasarruf hakkı ortadan kalkacak, dosyasına haciz koyduran alacaklıya geçecektir.

Dosya alacaklısının alacaklı olduğu icra dairesinden tahsil yetki belgesi almadığı ve bunu haciz koydurduğu takip dosyasına sunmadığı durumlarda ise, borçlunun alacaklı olduğu dosyada alacağı üzerindeki tasarruf hakkının ortadan kalktığını ve haciz koyduran alacaklıya geçtiğini söylemek menfaat dengesine aykırı olacak ve 3. kişinin haczi, kendisinin tarafı dahi olmadığı bir dosyanın kapanmamasına neden olacaktır. Üstelik alacaklısı tarafından feragat olunan dosyada, feragat anında bulunmayan İİK m.120'deki yetki belgesinin, 3. kişinin ileride alarak sunma ihtimaline binaen beklenilmesi dosyanın akıbetini haciz koyduran alacaklının keyfiyetine bırakılacak ve dosya belirsiz süreli olarak açık kalacaktır.

---

konulan hacze iştirak eden başkaca alacaklı olup olmadığı tespit edilerek oluşacak sonuca göre, icra müdürlüğüne yetki belgesi verilip verilemeyeceği hakkında karar verilmesi gerekirken, yazılı gerekçe ile bu konudaki istemin reddi yönünde hüküm tesisi isabetsizdir'. Yar. 12. HD, E. 2017/7761, K. 2018/11240, 12.11.2018.

⁴² Uğur Bulut, *İcra Hukukunda Ödeme Yerine Alacakların Devri* (Ankara: Adalet Yayınevi, 2013), 233ff.

Bu bağlamda dosya alacaklısının alacağı üzerine haciz konulmuş olmasına rağmen, icra dairesinden tahsil yetki belgesi alınmadığı ve bunun haciz konulan takip dosyasına sunulmadığı durumlarda, üzerine haciz konulan dosyada alacaklının tasarruf yetkisinin sınırlanmış olduğundan bahisle, artık alacaklı tarafından üzerine haciz konulan dosyaya haricen tahsil, feragat ve vazgeçme taleplerinde bulunulamayacağına ilişkin Yargıtay içtihatları yerinde değildir. Uygulamada icra dairelerinin haricen tahsilat nedeniyle, alacaklıların takipten feragat ve vazgeçme taleplerini, dosya haczi bulunduğu gerekçesiyle reddetmeleri doğru olmadığı gibi, aynı gerekçeye dayanarak borcu haricen alacaklıya ödeyen borçlunun, malları üzerindeki haczin kaldırılması talebinin reddetmeleri de doğru değildir. Zira bu hacizli mallar takip alacaklısının alacaklıları için değil, sadece somut takip alacaklısının alacağı için haczedilmiştir. Borçlu, alacağını haricen de olsa ödediğine göre artık onun malları üzerindeki hacizler kaldırılmalıdır; aksi takdirde bu hacizleri artık aşkın haciz olarak nitelendirmek gerekir.

Bununla birlikte dosya alacağına haciz konulması anında dosya da para var ise ve henüz dosya alacağına haciz konulan takibin alacaklısına aktarılmamış ise, taşınır haczinin borçlunun tasarruf yetkisine etkisine ilişkin İİK m.86/1 de yer alan '*Borçlu, alacaklının muvafakati ve icra memurunun müsaadesi alınmaksızın mahcuz taşınır mallarda tasarruf edemez. Haczi koyan memur hilafına hareketin cezai mesuliyeti müstelzim olduğunu borçluya ihtar eder*'. hükmü gereği alacaklının takipten feragat etme imkanı engellenmelidir. Dosyada para olmaması halinde ise, haczedilebilecek bir malvarlığı değeri bulunmadığı için doğrudan İİK m.120 hükmünün uygulanmasına ihtiyaç duyulacağından, İİK m. 120'deki yetki belgesi alınarak dosyaya sunulmamış ise takipten feragat edilebilmelidir.

İcra ve İflas Kanunu m.120 gereği yetki belgesi alarak dosyaya sunmamış olan ve henüz dosya üzerinde takip yetkisi bulunmayan alacaklının veya dosyaya takip yetkisi sunmakla birlikte bir yıl içerisinde hiçbir işlem yapmayan alacaklının korunması amacıyla feragat ile dosyanın kapatılmamasının ortaya çıkardığı diğer bir sorun ise, dosya üzerine konulan haczin ne kadar süre sonra düşeceğine ilişkindir. Yargıtay'ın yeni tarihli bir kararında bu haczin taşınır haczi olduğu kabul edilmekle birlikte, bir yıl içerisinde satış istenilmediği takdirde kalkacağı

kabul edilmemekte ve haczin süresiz olarak devam edeceği belirtilmektedir.⁴³ Bu durumda alacaklı herhangi bir masraf dahi yapmadan, basitçe bir dosya haczi talebi ile borçlusunun alacaklı olduğu dosyaya haciz koyabilecek ve bu haciz ne taşınır ne de taşınmaz üzerine konulan hacizlere bile tanınmayan ayrıcalığa sahip olarak, süresiz şekilde devam edecektir.

Bu durum icra hukukunun temel ilkelerinden şeklilik ve belirlilik ilkesi bir yana, kişilerin hukuki güvenliğinin korunması ilkesine de aykırılık teşkil edecektir.⁴⁴ Ayrıca borçlunun üçüncü kişilerdeki alacakları, İİK m.106. madde metninden çıkarılmadan önce Yargıtayca da kabul edildiği üzere taşınır hükmündedir. Bu nedenle haciz hakkında İİK m.106 ve m.110 uygulanır. Ancak borçlunun hak ve alacağının taşınır satışı gibi satışı söz konusu olmaz. İcra ve İflas Kanununda satışın dışında, özel paraya çevrilme usulleri düzenlenmiştir. Bunlardan birisi de İİK m.120/2' dir. Bu maddeye göre, borçlunun üçüncü kişideki hak ve alacaklarının haczi halinde, alacaklı, icra müdüründen takip yetkisi alarak

---

⁴³ 'İcra ve İflas Kanunu'nun 'paraya çevirme' başlığını taşıyan 106. ve devamı maddelerinde taşınır ve taşınmaz malların satış usulü düzenlenmiştir. Borçlunun üçüncü kişilerdeki alacağı, taşınır hükmündedir. Aynı Kanun'un 110. maddesinde ise; "Bir malın satılması kanuni müddet içinde istenmez veya talep geri alınıp da, bu müddet içinde yenilenmezse o mal üzerindeki haciz kalkar" hükmü yer almaktadır. Somut olayda; haciz 07.02.2017 tarihinde, satılarak paraya çevrilmesi zorunlu mala değil, borçlunun alacaklı konumunda olduğu ... .. 11. İcra Dairesi'nin 2015/20495 Esas sayılı dosyası üzerine konulmuş olup İİK'nun 106. maddesinin 2. fıkrası hükmüne göre borçlunun bu takip dosyasındaki alacağı menkul hükmünde ise de Yargıtay yerleşik içtihatlarına göre dosya alacağına haciz konulması durumunda, alacaklı ancak fiili olarak o dosyaya para girdiği tarihten itibaren kendisinin alacaklı olduğu dosyaya paranın gönderilmesini isteyebileceği, öncesinde fiili imkansızlık olduğu göz önüne alındığında alacağı için bir başka takip dosyasına haciz koyduran alacaklının haczinin korunmasının gerektiği, somut olayda da haciz koydurulan dosyaya henüz tahsil edilip giren bir paranın mevcut olmadığı, bu durumda da alacaklının herhangi bir parayı kendi dosyasına isteyemeyeceği ve 6 aylık haciz düşme süresinin de başlamayacağı, dolayısı ile İİK'nun 120/2. maddesi uyarınca verilen yetki belgesi isteme süresinin de 6 aylık süreye bağlanmasının yerinde olmadığı, zira İİK'da yetki belgesi talep etmek için belirli bir sürenin öngörülmediği, İİK'nun 106-110. maddelerinin kıyasen uygulanarak haciz tarihinden itibaren 6 ay içinde yetki belgesi istenmemesi nedeni ile haczin düşmüş olması kabul edilerek yetki belgesinin iptal edilmesi isabetsiz olup bozmayı gerektirmiştir'. Yar. 12. HD, E. 2022/574, K. 2022/7298, 15.06.2022.

⁴⁴ Özkes, *İlkeler*, 101; Pekcanter ve diğerleri, *İcra ve İflâs Hukuku*, 32ff.

haczedilen hak ve alacağın tahsilini sağlamalıdır. Bir diğer anlatımla haczedilen hak ve alacağı paraya çevirmelidir.⁴⁵ Bu bağlamda borçlunun üçüncü kişilerdeki hak ve alacağının haczinde, satış talebinden anlaşılması gereken, İİK m.120/2 gereğince yetki talebinde bulunmaktır. Buna göre, alacaklı, hak ve alacağın haczinden itibaren İİK m.106/1 gereğince bir yıllık sürede icra dairesine başvurarak İİK m.120/2'ye göre kendisine yetki verilmesini talep etmelidir. Aksi halde İİK'nın 110. maddesinde düzenlenen 'Bir malın satılması kanuni müddet içinde istenmez veya talep geri alınıp da bu müddet içinde yenilenmezse o mal üzerindeki haciz kalkar' hükmü gereği dosya üzerine konulan haciz belirsiz süreli devam etmemeli, bir yıllık satış isteme süresi içerisinde yetki belgesi alınarak dosyaya sunulmamış ise düşmelidir.⁴⁶

---

⁴⁵ 'Somut olayda; haciz, satılarak paraya çevrilmesi zorunlu mala değil, borçlunun alacaklı konumunda olduğu 8. İcra Dairesi'nin 2011/11595 Esas sayılı dosyası üzerine konulmuş olup, İİK'nun 106. maddesinin 2. fıkrası hükmüne göre borçlunun bu takip dosyasındaki alacağı menkul hükmünde ise de, mahcuz para alacağı için satış söz konusu olmadığından, paranın icra dosyasına celbi talebinin, satış talebi gibi değerlendirilip buna göre inceleme yapılarak hüküm kurulması gerekir'. Yar. 12. HD, E. 2017/85, K. 2017/5611, 06.04.2017; 'Somut olayda; haciz 07.02.2017 tarihinde, satılarak paraya çevrilmesi zorunlu mala değil, borçlunun alacaklı konumunda olduğu İstanbul Anadolu 11. İcra Dairesi'nin 2015/20495 Esas sayılı dosyası üzerine konulmuş olup İİK'nun 106. maddesinin 2. fıkrası hükmüne göre borçlunun bu takip dosyasındaki alacağı menkul hükmünde ise de Yargıtay yerleşik içtihatlarına göre dosya alacağına haciz konulması durumunda, alacaklı ancak fiili olarak o dosyaya para girdiği tarihten itibaren kendisinin alacaklı olduğu dosyaya paranın gönderilmesini isteyebileceği, öncesinde fiili imkansızlık olduğu göz önüne alındığında alacağı için bir başka takip dosyasına haciz koydurulan alacaklının haczinin korunmasının gerektiği, somut olayda da haciz koydurulan dosyaya henüz tahsil edilip giren bir paranın mevcut olmadığı, bu durumda da alacaklının herhangi bir parayı kendi dosyasına isteyemeyeceği ve 6 aylık haciz düşme süresinin de başlamayacağı, dolayısı ile İİK'nun 120/2. maddesi uyarınca verilen yetki belgesi isteme süresinin de 6 aylık süreye bağlanmasının yerinde olmadığı, zira İİK'da yetki belgesi talep etmek için belirli bir sürenin öngörülmediği, İİK'nun 106-110. maddelerinin kıyasen uygulanarak haciz tarihinden itibaren 6 ay içinde yetki belgesi istenmemesi nedeni ile haczin düşmüş olması kabul edilerek yetki belgesinin iptal edilmesi isabetsiz olup bozmayı gerektirmiştir." Yar. 12. HD, E. 2022/574, K. 2022/7298, 15.06.2022.

⁴⁶ Yargıtay'ın eski tarihli önceki kararı ise tam aksi yönde olup şu şekildedir. 'İcra ve İflas Kanununda satışın dışında, özel paraya çevrilme usulleri düzenlenmiştir. Bunlardan birisi de İİK'nun 120/2. maddesidir. Bu maddeye göre, borçlunun üçüncü kişideki hak ve alacaklarının haczi halinde, alacaklı, icra müdüründen takip yetkisi alarak haczedilen hak ve alacağın tahsilini

Yargıtay'ın dosya alacağı üzerine konulan haczin belirsiz süre devam edeceğine ilişkin kararı, aynı bakış açısı ile borçlunun bankada bulunan alacağının haczedilmesi için İİK m.89 gereği haciz ihbarnamesi gönderilmesi durumlarında, bankada borçlunun parası olmamasına ve borçlunun ilerleyen zamanda hesabının kapatılmasını talep etmesine rağmen, bankanın haciz koyduran alacaklının ileri de doğabilecek menfaatini korumak için süresiz olarak hesabı kapatamaması gibi bir sonucu da doğuracak niteliktedir.

Bununla birlikte alacaklının dosyadan feragat beyanında bulunduğu andan önce, dosya alacağına haciz konularak İİK m.120 gereği alınan takip yetkisinin dosyaya ibraz edilmiş olması halinde, 3. kişinin artık o takipte taraf sıfatı ve menfaati bulunduğu kabul edilmesi ve dosya alacaklısının feragat beyanına rağmen dosyanın kapatılmaması yerinde olacaktır.

Ayrıca İİK m.120 gereği henüz takip yetkisi olarak haczedilen dosyaya sunmamış olan alacaklının dosya alacaklısının feragat beyanından sonra İİK m.120 gereği takip yetkisi olarak dosyaya sunması durumunda, tahsil harcı ödenmiş ve kapanması talep edilmiş dosya üzerinden yeniden takip işlemleri yapabilmesi kanaatimizce mümkün değildir. Zira feragat beyanından sonra yetki belgesi sunan 3. kişi o dosyanın tarafı olmadığı gibi icra dairesinin aynı dosyadan tekrar tahsilat yaparak tahsil harcı alması da mümkün değildir.

SONUÇ

Uygulamada sıklıkla başvurulmakla birlikte İcra ve İflas Kanununda açıkça yasal düzenleme olmayan durumlardan biri de icra takibinden feragat konusudur. Kural olarak alacaklının başlatmış olduğu takibin tüm sonuçları ile ortadan kalkmasına neden olan feragat kurumu maddi ve usul hukukundakinden farklı

---

sağlamalıdır. Bir diğer anlatımla haczedilen hak ve alacağı paraya çevirmelidir. İşte borçlunun üçüncü kişilerdeki hak ve alacağının haczinde, satış talebinden anlaşılması gereken, İİK.nun 120/2. maddesi uyarınca yetki talebinde bulunmaktır. Buna göre, alacaklı, hak ve alacağın haczinden itibaren İİK.nun 106. maddesinde öngörülen 6 aylık sürede icra müdürlüğüne başvurarak İİK.nun 120/2. maddesine göre kendisine yetki verilmesini talep etmelidir. Aksi halde İİK.nun 110. maddesi uyarınca haciz düşecektir. Somut olayda, alacaklı tarafından haciz tarihinden itibaren 6 aylık süre içinde icra müdürlüğüne başvurularak İİK.nun 120/2. maddesine göre yetki talep edilmediği görülmekte olup, bu durumda İİK.nun 110. maddesi uyarınca haciz düşmüş bulunmaktadır.' Yar. 12. HD, E. 2015/12762, K. 2015/25154, 20.10.2015.

olarak, icra takiplerinde feragat talebinde açıkça belirtilmemiş ise hakkın özünden feragat edilmesi anlamına gelmez. Bu nedenle icra takibinden feragat eden bir alacaklı aynı alacağı için daha sonradan yeniden takip yapabilir.

Dava veya maddi hukuk bakımından feragat ile icra takibinden feragat kurumu arasındaki hakkın özünün devam edip etmediğine ilişkin ortaya çıkan farklılığın ve yargı kararlarındaki karışıklığın önüne geçmek için, takipten feragat ile takipten vazgeçme kavramları ayrı ayrı kullanılmalıdır. Bu bağlamda alacaklının talebinde '*takipten vazgeçiyorum*' ifadesini kullanması halinde alacak hakkını saklı tuttuğu, '*takipten feragat ediyorum*' ifadesini kullanması halinde ise aynen usul hukukundaki ve maddi hukuktaki gibi hakkın özünden de vazgeçtiği anlamı çıkarılmalıdır. Bu sayede icra hukukunda da feragat talebi, maddi hukuk ve usul hukuku ile aynı sonuçları doğuracak ve terim birliği sağlanabilecektir. Aynı şekilde '*alacaklar baki kalmak kaydıyla takip işlemlerinin sonlandırılması*', '*takibin geri alınması*' şeklindeki feragat kelimesi içermeyen taleplerde '*feragat*' değil '*vazgeçme*' olarak kabul edilmelidir.

İcra takibinden feragat talebi, takibin her aşamasında takibin derdest olduğu icra dairesine hitaben takibin alacaklısı tarafından verilecek bir dilekçe ya da sunulan bir yazılı beyanla yapılır. Feragat tek taraflı bir hukuki işlem olduğundan kendisinden beklenen hüküm ve sonuçları doğurabilmesi için karşı tarafın izin veya icazetine yahut icra dairesinin onayına gerek yoktur.

Alacaklı takip konusu alacağın bir kısmından feragat edebilir. Bu durumda kalan kısım için icra takip işlemlerine devam edilmesini talep edebilir. Alacaklı vekilinin icra takibinden feragat edebilmesi için buna ilişkin vekaletnamesinde açıkça yetkilendirilmiş olması gereklidir. HMK m.74 gereği vekile açıkça yetki verilmemiş ise vekil davadan veya kanun yollarından feragat edemez.

İcra takibinden feragat ile ilişkin bazı Yargıtay kararlarında dosya alacaklısının alacağının üzerine haciz konulmuş olması halinde, takip dosyasına haciz koyduran alacaklının İİK m.120 gereği dosya üzerinde takip yetkisi bulunup bulunmadığına bakılmaksızın, üzerine haciz konulan dosyada dosya alacaklısının tasarruf yetkisinin sınırlandırıldığına ve alacaklı yahut vekilince üzerine haciz konulan dosyaya haricen tahsil, feragat, vazgeçme taleplerinde bulunulamayacağına hükmedilmektedir. Buna karşılık Yargıtay'ın bazı kararlarında ise İİK m.120 gereğince alacaklı alacağın tahsiline ilişkin icra

mahkemesinden yetki almamış ise, haciz konulan dosyada haricen tahsil, feragat, vazgeçme taleplerinde bulunulabileceği belirtilmektedir.

Kanaatimizce burada dosyaya haciz koyduran alacaklının İİK m.120 gereğince borçlu yerine takip yetkisi alıp almadığına göre ikili bir ayırım yapılmasında fayda vardır. Dosya alacaklısının dosyadan feragat beyanında bulunduğu ana kadar, dosyaya haciz koyduran 3.kişinin İİK 120. maddesi gereğince takip yetkisi almamış ve bunu dosyaya sunmamış olması durumunda, dosya alacaklısının feragat beyanının işleme konulması yerinde olacaktır. Aksi halde dosya üzerine haciz koymuş 3. kişinin, alacaklı olduğu icra dairesinden tahsil yetki belgesi almadığı ve bunu haciz koydurduğu takip dosyasına sunarak işlemler yapmadığı durumlarda, borçlunun alacaklı olduğu dosyada, alacaklının alacak üzerindeki tasarruf hakkının ortadan kalktığını ve haciz koyduran alacaklıya geçtiğini söylemek menfaat dengesine aykırı olacak ve 3. kişinin haczi, tarafı dahi olunmayan bir dosyanın kapanmamasına neden olacaktır. Ayrıca hacizli mallar takip alacaklısının alacaklıları için değil, sadece somut takip alacaklısının alacağı için haczedildiği için, borcunu haricen de olsa ödeyen borçlunun malları üzerindeki hacizler kaldırılmalıdır; aksi takdirde bu hacizleri artık aşkın haciz olarak nitelendirmek gerekecektir.

Buna ek olarak alacaklısı tarafından feragat olunan dosyada, feragat anında bulunmayan İİK m.120'deki yetki belgesinin, 3. kişinin ilerde alarak sunma ihtimaline binaen beklenilmesi dosyanın akıbetini haciz koyduran alacaklının keyfiyetine bırakılacak ve dosya belirsiz süreli olarak açık kalacaktır. Bu durum aynı zamanda hukukunun temel ilkelerinden şeklilik, belirlilik ve hukuki güvenlik ilkesine de aykırılık teşkil edecektir.

Hal böyle olmakla birlikte alacaklının dosyadan feragat beyanında bulunduğu andan önce, dosya alacağına haciz konularak İİK m.120 gereği alınan takip yetkisinin dosyaya ibraz edilmiş olması halinde, 3. kişinin artık o takipte taraf sıfatı ve menfaati bulunduğu kabul edilmesi ve dosya alacaklısının feragat beyanına rağmen dosyanın kapatılmaması yerinde olacaktır.

Hakem Değerlendirmesi: Çift kör hakem.

Finansal Destek: Yazar bu çalışma için finansal destek alıp almadığını belirtmemiştir.

Çıkar Çatışması: Yazar çıkar çatışması olmadığını belirtmiştir.

Etik Kurul Onayı: Yazar etik kurul onayının gerekip gerekmediğini belirtmemiştir.

Peer Review: Double peer-reviewed.

Financial Support: The author has not specified whether financial support was received for this study

Conflict of Interest: The author declares that there is no conflict of interest

Ethics Committee Approval: The author has not specified whether ethics committee approval was required.

KAYNAKÇA

- Akyol Aslan, Leyla. *Davadan Feragat*. Ankara: Yetkin Yayınları, 2011.
- Ansay, Sabri Şakir. *Hukuk Yargılama Usûlleri*. Ankara: Ankara Üniversitesi Yayınları, 1960.
- Arslan Ramazan, Ejder Yılmaz, Sema Taşpınar Ayvaz ve Emel Hanağası. *İcra ve İflâs Hukuku*. Ankara: Yetkin Yayınları, 2022.
- Arslan, Aziz Serkan. *İcra Takip İşlemleri, Etkileri ve Hukuka Aykırılığın Sonuçları*. Ankara: Yetkin Yayınları, 2018.
- Aslan, Kudret. "7343 Sayılı Kanun'la Yapılan Değişikliklerle Birlikte Hacizli Malların Satış Talebi ve Satış Giderleri." *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 31, no. 2 (2023): 783-849.
- Aslan, Kudret. *Medenî Usûl Hukukunda Davanın Geri Alınması*. Ankara: Yetkin Yayınları, 2016.
- Atalı Murat, İbrahim Ermenek ve Ersin Erdoğan. *İcra ve İflâs Hukuku*. Ankara: Yetkin Yayınları, 2023.
- Atalı, Murat. *Pekcanitez Usul Medeni Usul Hukuku*. Cilt 3 İstanbul: Onikilevha Yayıncılık, 2017.
- Berkin, Necmeddin. *Tatbikatçılara İcra Hukuku Rehberi*. İstanbul: Filiz Kitabevi, 1980.
- Bulut, Uğur. *İcra Hukukunda Ödeme Yerine Alacakların Devri*. Ankara: Adalet Yayınevi, 2013.
- Dişel, Buse. *İcra Hukukunda Takip Arkadaşlığı*. İstanbul: Onikilevha Yayıncılık, 2014.
- Erzurumlu Işık, Nurbanu ve Cansu Korkmaz. "Yargı Kararları Çerçevesinde Genel Haciz Yoluyla Takibin Geri Alınması ve İcra Hukuku Bakımından Yarattığı Bazı Sorunlar." *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 73, no. 2 (2024): 1191-1254.
- Gaul, Hans Friedhelm, Eberhard Schilken, Becker Eberhard Ekkehard ve Lakkis Panajotta. *Zwangsvollstreckungsrecht*. München: C. H. Beck, 2010.
- Görgün, L. Şanal, Levent Börü ve Mehmet Kodakoğlu. *İcra ve İflâs Hukuku*. Ankara: Yetkin Yayınları, 2022.

- Karmuş Enver. "İcra ve İflâs Kanunu Işığında Harçlar Yasasının Uygulanması." *Legal Hukuk Dergisi* 2, (2003): 332-352.
- Kılınç, Ayşe. *İcra Takibinde Derdestlik*. Ankara: Yetkin Yayınları, 2020.
- Kuru, Baki. *Hukuk Muhakemeleri Usulü C. 4*. İstanbul: Demir Yayıncılık, 2001.
- Kuru, Baki. *İcra ve İflâs Hukuku El Kitabı*. Ankara: Adalet Yayınevi, 2013.
- Küçük, Alper Tunga. "İcra Takibinde Borçlunun Temerrüde Düşme Anının Belirlenmesi." *Çankaya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 5, no. 1-2 (2020): 2335-2357.
- Meriç, Nedim. *Medenî Yargılama Hukukunda Tasarruf İlkesi*. Ankara: Yetkin Yayınları, 2011.
- Önen, Ergun. *Medeni Yargılama Hukukunda Sulh*. Ankara: AÜHF Yayınevi, 1972.
- Özekes, Muhammet. *İcra Hukukunda Temel Haklar ve İlkeler*. Ankara: Adalet Yayınevi, 2009.
- Pekcanitez, Hakan, Oğuz Atalay, Meral Sungurtekin Özkan ve Muhammet Özekes. *İcra ve İflâs Hukuku*. İstanbul: Onikilevha Yayıncılık, 2022.
- Postacıoğlu, İlhan E. ve Sümer Altay. *İcra Hukuku Esasları*. İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2010.
- Postacıoğlu, İlhan E. ve Sümer Altay. *Medeni Usul Hukuku Dersleri*. İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2020.
- Tanrıver, Süha. *İlâmlı İcra Takibinin Dayanakları ve İcranın İadesi*. Ankara: Yetkin Yayınları, 1996.
- Tat, Ali. *Uygulamada İcra ve İflâs Hukuku Harç Rehberi*. Ankara: Adalet Yayınevi, 2022.
- Türkçe Sözlük*. 10. Baskı. Ankara: Türk Dil Kurumu, 2005.
- Umar, Bilge. *İcra ve İflâs Hukukunun Tarihî Gelişmesi ve Teorisi*. İzmir: Ege Üniversitesi İktisadi ve Ticari Bilimler Fakültesi Yayınları, 1973.
- Yıldırım M. Kâmil ve Nevhis Deren Yıldırım. *İcra ve İflâs Hukuku*. İstanbul: Beta Yayıncılık, 2021.
- Yılmaz, Ejder. "Hukuk Muhakemeleri Kanunu Hükümlerinin İcra İflas Uyuşmazlıklarında Uygulanabilirliği." iç. Prof. Dr. Ramazan Arslan'a Armağan Cilt 2 1835-1866, Ankara: Yetkin Yayınları, 2015.

Yılmaz, Ejder. *Hukuk Sözlüğü*. Ankara: Yetkin Yayınları, 2011.